

SXEDIO.744

4.2.1964: ΕΚΡΗΞΕΙΣ ΒΟΜΒΩΝ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΚΑΙ ΕΜΠΡΗΣΜΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΕ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ 570 ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ενώ στην Κύπρο άρχισε να δημιουργείται αντιαμερικανικό μένος, το οποίο υποδαυλιζόταν από τη στάση των αμερικανών, που θεωρούνταν έχθρικοί έναντι της Κύπρου και ενισχυόταν από το σοβιετικό ενδιαφέρον και τη σοβιετική παρέμβαση που ηχούσε πολύ ωραία στ' αυτιά των Κυπρίων και με την τουρκική ανταρσία να βρίσκεται στο απώγειο της, με ένοπλες συγκρούσεις, καθημερινά θύματα και απαγωγές Κυπρίων πολιτών, ένα γεγονός απείλησε προς στιγμή να διαταράξει τις σχέσεις της Κύπρου με τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Επρόκειτο για την τοποθέτηση δυο βομβών στην είσοδο της αμερικανικής πρεσβείας στη Λευκωσία, παρά το σημερινό ξενοδοχείο Χίλτον, στις 9 το βράδυ της 4ης Φεβρουαρίου 1964 και τον εμπρησμό αυτοκινήτων που ανήκαν σε αμερικανούς.

Οι βόμβες είχαν τοποθετηθεί στην πλαϊνή είσοδο της πρεσβείας που βρισκόταν στο ύψωμα πίσω από το δημοτικό σχολείο Λυκαβητιού και από αυτές συγκλονίστηκε ολόκληρη η Λευκωσία.

Από τις εκρήξεις προκλήθηκαν ζημιές στο στην είσοδο της πρεσβείας ενώ καταστράφηκε και το τηλεφωνικό κέντρο.

Μέλος της φρουράς της πρεσβείας είχε δει λίγο πριν από τις εκρήξεις που σημειώθηκαν σχεδόν ταυτόχρονα, δυο πρόσωπα να ρίχνουν ένα "καπνίζον πακέτο" και στη συνέχεια να απομακρύνονται.

Δόθηκε σύνθημα συναγερμού στην πρεσβεία και εκκένωση του κτιρίου.

Δεκαπέντε λεπτά αργότερα ακούστηκαν οι δυο εκρήξεις από τις οποίες, ωστόσο, κανένας δεν έπαθε τίποτε. Μόνο ένα μέλος της πρεσβείας τραυματίστηκε

ελαφρά και υπέστη κλονισμό.

Το σημείο της έκρηξης επισκέφθηκε αμέσως ο Πρόεδρος Μακάριος, ο οποίος σε δηλώσεις του χαρακτήρισε τους βομβιστές "πραγματικούς εχθρούς της Κύπρου".

Ενώ ο Μακάριος κατευθυνόταν στο σημείο της έκρηξης, ο αμερικανός πρεσβευτής, Φρέιζερ Γουίλκινς, προφανώς πανικόβλητος, πήρε τη σύζυγο του και τους δυο του γιους και κατευθύνθηκε προς το προεδρικό Μεγαρο, ίσως για να προστατεύσει την οικογένειά του.

Εκεί τους συνάντησε ο Πρόεδρος Μακάριος, ο οποίος τους διαβεβαίωσε για την ασφάλεια τους, ενώ ο αμερικανός πρεσβευτής υπέβαλε σφοδρή διαμαρτυρία για το επεισόδιο.

Οι αμερικανοί κινητοποιήθηκαν και δόθηκαν οδηγίες στους αμερικανούς υπηκόους που βρίσκονταν σε απομονωμένες συνοικίες να συγκεντρωθούν σε κεντρικά ξενοδοχεία της Λευκωσίας και να ετοιμάσουν τα γυναικόπαιδα για να αναχωρήσουν από το νησί.

Ενώ όλα αυτά συνέβαιναν μια άλλη έκρηξη σημειώθηκε στην περιοχή του ξενοδοχείου Ακροπόλ, στην περιοχή των Κεντρικών Φυλακών. Στόχος ήταν ένα αυτοκίνητο που έφερε βρετανική σημαία.

Όμως και αυτή η έκρηξη δεν προκάλεσε θύματα.

Λίγο αργότερα όμως και άλλα αυτοκίνητα που ανήκαν σε αμερικανούς πυρπολήθηκαν σε διάφορα σημεία της Λευκωσίας.

Ο Πρόεδρος Μακάριος καταδικάζοντας τις εκρήξεις με δήλωση του τόνισε:

"Η τοποθέτησις βόμβας εις το οίκημα της αμερικανικής πρεσβείας αποτελεί έγκλημα αποτρόπαιον. Οι απαίσιτοι εγκληματίαι ηθέλησαν διά της βδελυράς ταύτης πράξεως των να δηλητηριάσουν και να καταστρέψουν τας φιλικάς σχέσεις μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Κύπρου. Αλλά δεν είναι μόνον εχθροί των Ηνωμένων Πολιτειών οι δράσται του εγκλήματος. Είναι πρωτίστως εχθροί του Κυπριακού

λαού. Είναι προδότης της πατρίδος των. Καλώ όλους τους Κυπρίους να συνεργασθούν μετά των αρχών και προθύμως να παρασχουν οιαδήποτε πληροφορίαν, συντελούσαν εις την ανακάλυψιν και τιμωρίαν των δραστών.

Εξ ονόματος του Κυπριακού λαού καταδικάζομεν εντόνως την εγκληματικήν ταύτην πράξιν και εκφράζομεν βαθυτάτην συμπάθειαν προς τον πρέσβυν των Ηνωμένων Πολιτειών κ. Φρέϊζερ Ουϊλκινς και την οικογένειά του διά την δοκιμασίαν την οποίαν υπέστησαν".

Η δήλωση του Προεδρου Μακαρίου δεν ήταν αρκετή όμως για να ανακόψει το κύμα φυγής των χιλίων περίπου αμερικανών που βρίσκονταν στην Κύπρο.

Ετσι την επομένη με ειδικώς ναυλωθέντα αεροπλάνα μεταφέρθηκαν στη Βηρυτό 572 γυναικόπαιδα αμερικανών που βρίσκονταν ή υπηρετούσαν στο νησί.

Ταυτόχρονα η αμερικανική πρεσβεία στη Λευκωσία σε ανακοίνωση της μιλούσε για ένα αμερικανό πεζοναύτη τραυματία ενώ κατάγγελλε ότι "κατά τις τελευταίες ολίγες εβδομάδες διεξάγεται μια συστηματική εκστρατεία εναντίον μας στον ελληνοκυπριακό τύπο", η οποία "τώρα πήρε νέα μορφή όπως αποδεικνύεται από τις εκρήξεις βομβών στην πρεσβεία και τον εμπρησμο αυτοκινήτων".

Λόγω της στάσεως αυτής του ελληνοκυπριακού τύπου και των επιθέσεων, προστίθετο στην ανακοίνωση, εξουσιοδοτήθηκε η εθελοντική απομάκρυνση των αμερικανών συζύγων και των παιδιών τους με την έγκριση του Υπουργείου Εξωτερικών στην Ουάσιγκτων.

Η μετακίνηση των χιλίων αμερικανών ολοκληρώθηκε την επομένη ενώ πληροφορίες ανέφεραν ότι στη βάση Ακρωτηρίου είχαν προσγειωθεί έξη αμερικανικά στρατιωτικά αεροπλάνα.